

KADIKÖY MERKEZ DAYANIKLILIK ATÖLYESİ

13 Nisan 2023
Tasarım Atölyesi

İMAR VE
ŞEHİRCİLİK
DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

ATÖLYENİN AMAÇ VE HEDEFLERİ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, Şehir Planlama Müdürlüğü ve BİMTAŞ olarak Kadıköy Katılımcı Strateji Planı süreci kapsamında 13 Nisan 2023'te Tasarım Ofisi Kadıköy'de (TAK) "Kadıköy Merkez Dayanıklılık Atölyesi" gerçekleştirilmiştir.

Kadıköy Katılımcı Strateji Planı çalışması, Osmanağa, Caferpaşa mahallelerinin tamamında ve Rasimpaşa Mahallesi'nin bir kısmını kapsamaktadır.

Bütüncül ve katılımcı bir yaklaşımla ele alınan "Kadıköy Stratejik Belge Çalışmaları";

- Dengeli ve Dinamik Kadıköy Ekonomisi,
- Adil Çözümleri ile Kadıköy,
- Yaşam Kalitesi Yüksek Kadıköy,
- Kapsayıcı ve Demokratik Kadıköy,
- Çevresine Duyarlı Kadıköy temalarını kapsamaktadır.

Bu doğrultuda "Kadıköy Merkez Dayanıklılık Atölyesi", Kadıköy'ün sivil oluşumlarından yerel halkına, ilgili kurumlardan Kadıköy kullanıcılarına kadar tüm bileşenlerini bu sürecin içerisine katmayı amaçlamıştır.

Kadıköy Stratejik Belge Çalışmaları kapsamında süreç boyu gerçekleştirilene toplantılar ve yürütülen saha çalışmalarında; tarihi karakter alanlarının korunması, afet risklerine karşı yetersiz kalan önlemlerin düzenlenmesi, toplanma ve geçici barınma noktalarının belirlenmesi, ekolojik olarak hassas alanların korunması, kentsel yenileme ve imar sorunlarının çözülmesi, kamusal alanların adil bir şekilde dağıtılması ve kullanılması, kamusal alan kullanımına erişimin iyileştirilmesi, sosyal hayatın desteklenmesi ve kültür ve sanat politikaları konusunda çözümler sunulması talepleri ön plana çıkmıştır.

Kadıköy Merkez'in ihtiyaçları ve sorunlarına yönelik çözümlerini "ortak akıl" ile üretmek ve ilkesel yaklaşımlarla koruma amaçlı nazım plan çalışmalarını bütünleştirmek hedeflenmiştir.

Atölye kapsamında; kamusal mekanlara yönelik sosyo-mekansal stratejiler oluşturmak, katılımcı planlama sürecinde yer alan paydaşlarla işbirliğini güçlendirmek ve Kadıköy'ün karakteristik mekanlarını ve sorunlarını saptamak amaçlanmıştır.

Katılımcılardan, yapılan analizler, yerel paydaşların aktardığı ve sahadan gelen sorun ve öneriler rehberliğinde üzerinde çalışmakta olduğu alt bölgeye yönelik sorun ve ihtiyaçları sentezlemesi, mekansal ve kamusal kullanım odaklı stratejilerin ve eylemlerin ortaya konulması beklenmiştir.

Atölyede ihtiyaç duyulabilecek altlık haritalar (eğlence ve gıda işletmeleri, turizm işletmeleri ve bir aylık Airbnb ilanları, özgün işletmeler ve tarihi çarşı, bar, gıda, giyim, teknoloji, perakende, ofis fonksiyonlarının alandaki dağılımını gösteren haritalar) ve ortak çalışma deneyimini kolaylaştıracak dijital ve basılı materyaller kullanılmıştır.

Atölye Paydaşları: Atölyede; İBB İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı Şehir Planlama Müdürlüğü, İBB Deprem ve Zemin İnceleme Müdürlüğü, BİMTAŞ, Kadıköy Belediyesi Proje Ofisi, Kadıköy Belediyesi Atık Yönetim Bürosu, Kadıköy Belediyesi Plan Yapım Bürosu, Kadıköy Belediyesi İklim Elçileri, Kadıköy Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürlüğü, Kadıköy

Kooperatifi, Kadıköy Akademi, Kuşdili Çayırı Platformu, Devri Daim Enstitü, İstanbul Kent Konseyi, Validebağ Gönüllüleri, Geçinemiyoruz Platformu, Kadıköy Sineması, TAK, Kadıköy Kent Dayanışması, Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Ekibi, İKK Deprem Çalışma Grubu, IDEA Kadıköy, Yazıcıoğlu İş Hanı, temsilcilerinden oluşan toplam 42 adet katılımcı bir araya gelmiştir.

Masalar: Atölyede 4 masa kurulmuştur;

1. Masa - Afetlere Karşı Dayanıklılık
2. Masa - Ekolojik Dayanıklılık
3. Masa - Sosyal Dayanıklılık
4. Masa - Ekonomik Dayanıklılık olarak belirlenmiştir.

ATÖLYE İÇERİĞİ VE YÖNTEMİ

Her masa için 1 moderatör (şehir plancısı), 1 raportör (BİMTAŞ), Kadıköy paydaşları, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, yerel halkın olduğu çalışma grupları oluşturulmuştur.

Atölye çalışmasının ilk oturumunda; her çalışma grubu sunulan başlıkları inceleyerek Kadıköy'e ilişkin sorunları tartışmıştır.

Atölye çalışmasının ikinci oturumunda ise; çalışma grupları konu başlıklarına ilişkin ortaya koydukları sorunlara çözümler üretmişlerdir. Ardından sorun ve çözümlerine ilişkin kısa birer sunum ile diğer katılımcılara aktarmışlardır.

Atölye boyunca her masada;

- Renkli Post-it
- Marker ve keçeli kalemler
- Kadıköy merkez geneli haritası
- Her konu başlığı hakkında üretilmiş özel harita
- Eskiz kağıtları
- Not almak için defter
- Flipchart
- Laptop

materyalleri kullanılmıştır.

ATÖLYE İŞLEYİŞİ

Atölye çalışmalarına başlamadan İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, Şehir Planlama Müdürlüğü, Müdür Yardımcısı Serkan Baş açılış konuşması yapmıştır. Konuşmasında plan çalışmalarına ve stratejik belgeye yön vereceği düşünülen ve Kadıköy Merkez'in temelde çeşitli krizlere karşı dayanıklılığını arttırmaya yönelik mevcut durumdaki sorunları ve geleceğe yönelik geliştirilebilecek önerilerin tartışılacağı Kadıköy Merkez Dayanıklılık Atölyesi'ni düzenlediklerini belirtmiştir.

Çalışma alanı olan Kadıköy Merkez'in Kadıköy'ün küçük bir kısmını kapsıyor olsa da alınan kararların tüm İstanbul'u etkileyeceğini vurgulamıştır. Yerel halkı ve ilgili kurumları da dahil ederek, ortak akıl yöntemi ile Kadıköy'ün sorun ve ihtiyaçlarına çözüm üretmek istediklerini eklemiştir. Sadece afet kapsamında değil farklı boyutları ile ele alınarak dayanıklılık konusunda çalışmanın yapılacağını anlatmıştır.

Sonrasında İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörü Gözde Ağartan Ünal'dı, sunumunda mevcut imar planlarının günümüz koşullarına ve güncel mevzuata uygun olmaması, bütüncül ana ulaşım kararları içermemesi, Kadıköy Merkez'deki güncel eğilim ve ihtiyaçlara cevap vermemesi sebepleri ile "nazım plan" yaptıklarını anlatarak ve böylece kentsel projelerin de bölgeye etkilerini değerlendirebileceklerini ifade etmiştir.

Bütüncül bir yaklaşımla, bilimsel verileri ve yerel bilgiyi harmanlayarak, Kadıköy Merkez'in ihtiyaç ve taleplerini göz önüne alan çözümler geliştiren ve geleceğe yön veren, "strateji belgesi ve nazım imar planı" kararlarını tüm paydaşlarla birlikte oluşturmak istediklerini belirtmiştir.

Bugüne kadar yaptıkları çalışmalar sonucunda Kadıköy Merkez'e dair 8 ana sorun tespit ettiklerini söyleyerek,

1. Planlama alanı ve çevresindeki parçalı projelerin etkilerinden
2. Ana ulaşım kararları ve kentsel hareketlilik sorunlarından
3. Ticaret ve konut alanlarının gelişimindeki dengesizliklerden

4. Tarihi karakter alanlarının korunamamasından
5. Afet riskleri ve kentsel önlemlerin yetersizliğinden
6. Ekolojik olarak hassas alanların korunmasına yönelik sorunlarından
7. Artan turizm talebinin mekana yansımalarından
8. Kentsel yenileme ve imar sorunlarından bahsetmiştir.

Kadıköy Merkez Nazım İmar Planı boyunca bütüncül, sahiplenilen, bilimsel yöntemleri kullanan, aktif ve şeffaf, ihtiyaçlar doğrultusunda kararlar üreten ve yerel bir süreç hedefi ile tespit edilen sorunlar, Vizyon 2050 ilkelerinden yola çıkılarak Nazım İmar Planı'nı ve Strateji Belgesi'ni yönlendirecek 5 stratejik temayı belirtmiştir.

- **Dengeli ve Dinamik Kadıköy Ekonomisi** - Yenilikçi, canlı ve çeşitli
- **Adil Çözümleri ile Kadıköy** - Aktif, güvenli ve özgür
- **Yaşam Kalitesi Yüksek Kadıköy** - Erişilebilir, akıllı ve sağlam
- **Kapsayıcı ve Demokratik Kadıköy** - Şeffaf, verimli ve etkin
- **Çevresine Duyarlı Kadıköy** - Tutarlı, uyumlu ve duyarlı

Tüm bu çalışmaları gerçekleştirdikleri süreç boyunca; Analiz / Veri Toplama aşamasında öncelikler, sorunlar, ihtiyaçlar, güncel eğilimleri tespit ettikleri, Karşılıklı Öğrenme aşamasında diyalog, bilgilendirme, ortaklaşa çalışma, uzlaşma, eşgüdüm sağladıkları, Stratejik Yaklaşım aşamasında planlama ilkeleri, tema ve hedefler, ana stratejiler, eylem adımlarını oluşturdukları, Nazım İmar Planı aşamasında mekansal kararlar, yapılaşma koşulları, kamusal alanlar ile ilgili kararlar aldıklarını anlatmıştır.

Katılımcı planlama çalışmaları kapsamında 25 adet birebir görüşme, 4 adet TMMOB toplantısı, 3 adet yürüyüş/saha çalışması, 15 adet iç paydaş toplantısı, 6 adet akademik görüşme, 17 adet sözlü tarih görüşmesi, 10 adet odak grup toplantısı, hane halkı, işyeri ve ziyaretçi kategorilerinde anket çalışması, 1 adet söyleşi gerçekleştirdiklerini söylemiştir.

• 2022 yılının Nisan ayında kurum görüşlerinin alınması ve verilerin toplanması işleri ile analiz çalışmalarına başladıklarını,

• Mayıs ayında plan çalışmalarına başladıklarını duyurduklarını ve hemen arkasından Haziran ayında iletişim ofisini açtıklarını,

- Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında analiz çalışmalarını tamamlayarak sentez çalışmalarına geçtiklerini, stratejik yaklaşımlar ve temaları belirlediklerini,
- Ekim ayında, tüm çalışmaların duyurulduğu halk toplantısı yaptıklarını,
- Kasım ve Aralık aylarında tematik araştırmalar ve anketler yaptıklarını, esnaf dernekleri, küçük esnaf, sivil toplum bileşenleri, kamu paydaşları ile odak grup toplantıları yaptıklarını,
- 2023 yılının Ocak ve Şubat aylarında karar oluşturma etkinlikleri ve atölyeler sonucunda strateji belgesinin yayınlandığını ve taslak planın oluşturulduğunu,
- Mart ayında halk toplantısı gerçekleştirdiklerini,
- Mayıs ayında ise planı meclise iletmeyi planladıklarını anlatmıştır.

Atölye kapsamında katılımcılara atölye içeriği, masa düzeni ve yöntemiyle ilgili bilgi aktarılmış, Kadıköy Merkez'in "Afetlere Karşı Dayanıklılık", "Ekolojik Dayanıklılık", "Sosyal Dayanıklılık", "Ekonomik Dayanıklılık" başlıklarındaki sorun ve çözümler hakkında çalışma yapılmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

Afetlere Karşı Dayanıklılık masasında afet anı ve sonrası, arama kurtarma çalışmaları, afet sırasında organizasyon, mahalle örgütlenmeleri ve afet sırasında arama kurtarma, toplanma ve geçici barınma noktaları, tahliye yolları ve acil durum konu başlıklarından bahsedileceğini anlatmıştır.

Ekolojik Dayanıklılık masasında; yeşil alanlar ve kentsel ısı adası etkisi, atık yönetimi, yenilenebilir enerji sistemleri ve yöntemleri, sürdürülebilir gıda politikaları, CO2 azaltımı ve uyumlanması başlıklarında konuşulacağı söylenmiştir.

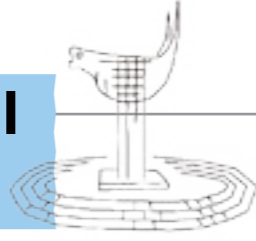
Sosyal Dayanıklılık masasında; kamusal alan kullanımı ve herkes için erişilebilirlik, kamusal hizmetlere erişim, kültür ve sanat politikaları, barınma olanakları ve artan kiralar başlıklarında tartışılacağı belirtilmiştir.

Ekonomik Dayanıklılık masasında geleneksel çarşı ve özgün işletmeler, artan gıda ve eğlence işletmelerinin mekana etkileri, işletme işgalleri ve denetim, turizmde kontrolsüz apartlaşma ve Airbnb kullanımları,

alternatif çalışma yöntemleri ve ortak çalışma mekanları başlıklarında konuşulacağı ifade edilmiştir.

Atölye çalışması, 13 Nisan Perşembe günü saat 11:00'da Gözde Ağartan Ünal'dı'nın Kadıköy Merkez çalışmaları süreci hakkında genel bilgilendirme, atölye yöntemine dair sunumu sonrası katılımcıların masalarda yerlerini alması ve kendilerini tanıtmaları ile başlamıştır. Ön plana çıkan başlıklar, temalar özelinde tartışmaya açılmış, sorun/çözümler, öneriler konuşulmuştur.

1. MASA: AFETLERE KARŞI DAYANIKLILIK

Moderatör: Serkan Dönmez (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Anadolu 1 Planlama Grubu)

Raportör: Aziz Murat Dinçer (BİMTAŞ)

Katılımcılar: Eymen Demircan (Kadıköy Kent Dayanışması), Binnazlı Saka (Kadıköy Belediyesi), Burak Çatlıoğlu (İBB-Dezim), Cihan Uyanık (Mahalle Afet Gönüllüleri) Ezgi Sapmaz (İstanbul Kent Konseyi), İlhan Şahin (İKK- Deprem Çalışma Grubu), Üzeyir Uludağ (Kadıköy Kent Dayanışması)

İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Anadolu 1 Planlama Grubu'ndan Serkan Dönmez alanı ve yapılmakta olan çalışmalarını aktarmıştır.

Riskli yapı, toplanma alanları – geçici barınma alanları, tahliye yolları ve ulaşım, afet yönetimi ve sivil örgütlenme başlıklarındaki sorunlar ve çözümleri hakkında konuşmalar yapılmıştır.

Sorunlar / Potansiyeller:

Riskli Yapı Stoku

- 2000 yılı öncesi yapı stokunun yenilenme ihtiyacı vardır.
- Tamamlanan binaların da periyodik kontrolünün sağlanması gerekmektedir.
- Yerleşime uygun alan dışında kalan 2000 yılı öncesi yapıların öncelikli olarak ele alınması, Bimtaş'ın yaptığı bir çalışmada hazırlanan algoritmanın kullanılabilirliği ve bina denetim sistemi kurulması önerilerinde bulunulmuştur.
- Geçmiş dönemde yapılmış binaların, günümüz yönetmeliklerine uygun yapılmamış olması bir sorun olsa da bu yapıların sağlam olmadığı anlamına gelmemektedir. Yapılar kuralına göre yapılmış ve mühendislik hizmeti almış ise sağlam olabilmektedir. İstanbul Kapalıçarşı'da büyük depremde zamanın yönetmeliğine uyarak yapılmadığı için çöktüğü not düşülmüş bina bulunmaktadır.
- Olası bir tsunami durumunda 700 adet bina etkilenecektir. Tsunamiye maruz kalacak yapıların kontrol edilmesi gerekmektedir. Tsunamiden etkilenecek binalarda yaşayan insanların bilgilendirilmesi gerekmektedir. Erken uyarı sistemi aracılığı ile uyarı sistemi sağlanabilmektedir. Tsunami ile ilgili en önemli konulardan biri de metro girişleridir, bu konuda Metro İstanbul bir çalışma yapmaktadır.
- Sahildeki dolgu alanında camiye ihtiyaç olmadığı için karşı çıkılmıştır. Ayrıca dolgu alanında arıtma yapmayan bir arıtma tesisi bulunmaktadır. Bu tesiste Anadolu Yakası'nın 5 ilçesinin atık suyu toplanıp, derin drenaj ile denize iletilmektedir.
- Yoğurtçu Parkı'ndan E-5'e kadar olan bölgede dere boyunda binalar vardır, bu yapıların deprem ekseninden bakıldığında gözden geçirilmesi gerekmektedir. Fenerbahçe Stadı, Evlendirme Dairesi de risk oluşturmaktadır. Haydarpaşa Garı kazıklar üzerinde eski bir yapı

olduğu için kontrol edilmeli ve buna benzer kıyı yapılarına da dikkat edilmelidir.

- Binaların çok büyük kısmı risklidir, gündüz deprem olması durumunda çok fazla kayıp olacaktır. Deprem yasasının reforma uğraması gerekmektedir. İstanbul geçmişte günümüze inşaat sektörü odaklı genişlemiştir. Bu çalışma kapsamında hazırlanan analizler ve bilgilerden mümkün mertebe yararlanılması gerekmektedir.
- Kadıköy'deki dönüşüm kamusal olmalı ve müteahhitlere bırakılmamalıdır. Müteahhitler üzerinden yapılan dönüşümlerde alanın sosyal dokusu da bozulmaktadır.

Daire sayısının artması ekolojik dengeyi de bozmakta, yoğunluğu arttırmakta, tarihi dokuyu bozmaktadır. Kullanıcı-konut sayısını arttırmadan binalar sağlamlaştırılırsa, en büyük başarı sağlanmış olacaktır.

- Yenikapı dolgu alanı her geçen gün çökme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Kadıköy'de de dolgu üzerine yapılaşma olması sıkıntı yaşatacaktır.
- Afet anında binalar yıkılmasa bile dış cephe kaplamalarının, tabelaların ve minarelerin insanların üzerine düşmesi sebebiyle tehlike oluşacaktır. Bu sebeple bina kaplamaları, çatı malzemeleri ve bacaların sağlam ve uygun yapılmasına önem verilmelidir.
- Yapıların strüktürüne (kolon kesme) zarar verilmesi büyük bir problemdir ve denetim mekanizması ile bu sorun çözülecektir.
- Sel konusunda bölgenin gözden geçirilmesi, drenajın, yol döşemelerin buna göre tasarlanması gerekmektedir. Dönüşüm öncelikle afet bölgesinde yapılmalı ve bunun kiracılı evler için de zorunlu kılınması gerekmektedir.

Toplanma ve Geçici Barınma Alanları

- Rasimpaşa'da toplanma alanı olmaması sebebi ile tekrar planlanırken boşluklar değerlendirilmeli ve toplanma alanlarının kurgulanması gerekmektedir. Toplanma alanları olarak belirlenen yerlerin uygunluğu konusunda da emin olunmalıdır. Yapı adalarında bulunan iç avluların toplanma alanı olarak kullanılması önerilmektedir.
 - İlk 72 saat insanların barınma, sağlık ve beslenme için bilgi

alacakları alanlardır. Fakat İstanbul'da bu çok daha fazla zaman alacağı için tuvalet, su ve bakım ihtiyaçlarının çok iyi kurgulanması gerektiği eklenmiştir.

- Caferağa Mahallesi Muhtarlığı'nın yanındaki alana konteyner yerleştirilebilir.
- Kuşdili Çayırı toplanma alanı olarak kullanılabilirken otopark olarak kullanılmaktadır.
- İstanbul genelinde geçici barınma alanlarının oluşturulması için sürece ihtiyaç vardır. Planlı çalışma ile peyderpey yapı stokunun güçlendirilmesi, alanlar içerisinde zamanla barınma ve toplanma alanları oluşturulması talep edilmiştir.

Tahliye Yolları ve Ulaşım

- Tahliye yollarının tespiti için yol kapanması durumunda hangi binaların buna sebep olacağı belirlenmelidir.
- Tahliye yolları üzerinde çift taraflı parklanmanın kaldırılması gerektiği belirtilmiştir. Sağlıkta ve yapılacak olan ticaret bölgesinde normal şartlarda dahi tıkanma yaşanırken, afet durumunda tamamen kilitlenecektir.
- Deniz yolunun tahliye için kullanılması, alan içindeki tahliye koridorları korunması, Haydarpaşa'nın ulaşım konusunda düşünülmesi gerekmektedir.
- Ayrıca afet durumundan önce deniz ulaşımının Moda'dan Kartal'a kadar aktif olması gerekmektedir.
- Tahliye hizmet grubu içerisinde insanların deniz yoluna ulaştırılması, gıda ve yardımın da buradan alana getirilmesi planlanmalıdır.

Afet Yönetimi ve Sivil Örgütlenme

- Afet örgütlenme konusunda afet öncesi, sırası ve sonrasının birlikte ele alınması gerekmektedir.
- Bu bölgede mahalle afet gönüllüleri eğitimleri yapılmakta ancak sahada koordinasyon sorunu devam etmektedir.
 - Mahalle afet kurulu kurulmuş, görevlendirmeler atanmış ve yerinde tespitler yapılmıştır.

- Rasimpaşa Mahallesi örgütlenme konusunda alandaki en kötü durumdaki mahalledir.
- İlçe-mahalle kriz merkezi hiyerarşisi bulunmamaktadır.
- İlçe afet planı ortaklaşması ve eğitim çalışmalarında ortak bir dil olması gereklidir.
- Osmanağa Mahallesi'nde öncelikle muhtarlık taşınmalıdır. Yakın zamanda yaşanan deprem felaketi sebebiyle yerel halkta farkındalık yüksektir ve bu doğru kanalize edilmelidir.
- Eğer yenilenecek yapı 6306 kapsamında yenilenecek ise mevcut hakkını koruması bazı sorunlara yol açacaktır. Kadıköy'de 2.07 emsal mevcutken, terkler sonrası emsal ile mi yeni bina yapılacak, yoksa eski emsal üzerinden mi yapılacağı konusunda netlik bulunmamaktadır. Bu durum gözden geçirilmeli ve bu bölge için çok özel yönetmelikler getirilmelidir.
- Odaklanması gereken konu yeniden yapım değil, mevcudun iyileştirilmesidir. Afet konusunda bireysel gelişim ve örgütlenme çok önemlidir.
- Afet anında oluşan diğer önemli bir sorun iletişimsizliktir. Bu sebeple GSM operatörlerinin baz istasyonları parklarda, açık ve yeşil alanlarda yer alabilir.

Çözüm Önerileri / Stratejiler

Riskli Yapı Stoku

- Riskli yapılar için bina denetim sistemi kurulmalıdır.
- Binaların periyodik olarak bakımları yapılmalıdır.
- 2000 yılı öncesi yapı stoku yenilenmelidir.
- Tsunami riski olan yerlerde yeni yapılaşma getirilmesinin önüne geçilmelidir.
- Erken uyarı sistemi kurulmalı ve halk bilinçlendirilmelidir.
- Bina cepheleri ve tabela gibi unsurlar afet ekseninde değerlendirilmeli ve yapılandırılmalıdır.
- Bina yapısına verilen zararlar denetim ile belirlenmelidir.
- Yoğurtçu Parkı'ndan E-5'e kadar olan bölgede dere boyunca olan binalar gözden geçirilmelidir.
- Deprem yasası düzenlenmelidir.
- Müteahhitlik sistemi burada değiştirilmeli ve fazla emsal verilerek kentsel dönüşüm yapılmamalıdır.
- Sel konusunda bölge gözden geçirilmeli, drenaj, yol döşemeleri buna göre tasarlanmalıdır.

Toplanma ve Geçici Barınma Alanları

- Toplanma alanı eksik olan bölgelerde mutlaka oluşturulmalıdır.
- Haydarpaşa Gar Bölgesi Toplanma Alanı olarak değerlendirilebilir.
- Mevcut boşluklar değerlendirilmeli ve mutlaka uygunluğu kontrol edilmelidir.
- Yapı adalarında bulunan iç avlular toplanma alanı olarak kullanılmalıdır.
- Kuşdili Otopark Alanı toplanma alanı olarak kullanılmalıdır.
- Toplanma alanı olarak belirlenen Söğütlüçeşme İstasyonu ve Haydarpaşa Garı alanında ek viyadük yıkılmalı, ticari fonksiyon kaldırılmalı, güneş enerji panelleri ve atık su sistemleri getirilmelidir.

Tahliye Yolları ve Ulaşım

- Yol kapanmaları yaşanmaması için deprem bariyerleri kentsel mobilya olacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Çift yönlü parklanma kaldırılmalıdır.

- Tsunami için tahliye kaçış yolları belirlenmelidir.
- Deniz yolu tahliye için kullanılmalıdır.

Afet Yönetimi ve Sivil Örgütlenme

- Mahalle afet gönüllüleri eğitimleri verilmelidir.
- Sahada koordinasyon sorunu çözülmelidir.
- İlk 72 saat için mevcut kapasiteler arttırılmalı, konteyner ve insan kaynağı sağlanmalıdır.
- İlçe-mahalle kriz merkezi hiyerarşisi kurulmalıdır.
- İlçe afet planı ortaklaşması yapılmalıdır.
- Afete yönelik eğitim çalışmalarında ortak bir dil oluşturulmalıdır.
- Örgütlenmede mahallelinin uyumlu olması sağlanmalıdır.
- İletişim sorunu çözümü için GSM operatörleri ve baz istasyonları sayısı arttırılmalıdır.

2.MASA: EKOLOJİ DAYANIKLILIK

Moderatör: Eda Mutluay (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü)

Raportör: Seçil Bak (BİMTAŞ)

Katılımcılar: Yasemin Uluçınar (Devri Daim Enstitü), Evren Kocabıçak (Kadıköy Kooperatifi), İlyas Seyrek (Kadıköy Kooperatifi), Özge Güneş (Kadıköy Akademi), Damla Muçcu (Kadıköy Belediyesi Proje Ofisi), Nihan Ayışık (Kadıköy Belediyesi Atık Yönetim Bürosu), Eren Saygılı (Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Müdürlüğü), Gülsün Gökalp (Kuşdili Platformu)

İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü'nden Eda Mutluay alanı ve yapılmakta olan çalışmaları aktarmıştır.

Sorunlar / Potansiyeller:

Yeşil Alanlar ve Isı Adası Etkisi

- Yaşanan ısınmanın sebepleri; yeşil alanların azalması ve çeşitli sebepler ile yok edilmesi, trafikteki araçların yarattığı CO2 salınımı, beton zeminlerin fazlalığı, kullanılan asfalt malzemenin ısıyı çekmesi, gölge alanların azlığıdır.
- Mühürdar ve Kuşdili Otoparkları, evlendirme dairesi ve belediye arasındaki otoparklarda her gün 5000-6000 araç parklanmaktadır.
- Söğütluçeşme'de yapılacak olan AVM için 500 ağaç, verilen imar izinleri ve kentsel dönüşüm uygulamaları ile apartmanların arka bahçelerindeki ağaçlar yok edilmiştir. Yetkililer tarafından, AVM'nin bu bölgeyi karanlık ve izbe bir yer olmaktan çıkaracağı düşünülmektedir.
- Kuşdili Otoparkı alanında endemik bitki türleri ve ağaçlar kesilmiş, şimdi de Arkeoloji Müzesi Ve Anıtlar Kurulu'nun burada elle kazı yapacağı açıklanmıştır.
- Kadıköy halkı, kazı yapılırken kötü görüntünün ortadan kalkması için alanda etrafın ağaçlandırılmasını talep etmiştir. Fakat İBB bunu kabul etmemiştir. Kuşdili Çayırı'ndaki en tehlikeli şey yalnızlaştırma ve değersizleştirilmedir.
- Isı adası etkisi, çocuklar ve yaşlılarda özellikle Ağustos, Eylül, Ekim aylarında pıhtı atması ve hipertansiyon sebepleri ile vefat sayılarında artışa sebep olmaktadır. Sadece yeşil alan yapmak ısı adası etkisini azaltmamakta, doğru bitkilerin kullanılması önem teşkil etmektedir. Göztepe Parkı'nın revizesinde çim ve bodur ağaçlar kullanılmasının yüzey ısı adası etkisini arttırdığı gözlenmiştir.
- Arka bahçelerin kaderinin müteahhitler ve kat malikleri inisiyatifinde olması olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Bunun önüne ancak gerekli imar düzenlemeleri ile geçilebilecektir.

• Kentsel dönüşüm sürecinde, daha çok araç sığdırmak uğruna yenilenen binaların bahçelerine el konarak otoparka dönüştürülmektedir.

• İstanbul'un her yerine otopark yapılırsa da otopark sorunu çözülemeyecek, aksine bölgeye daha çok araç çekecek ve daha çok kirliliğe yol açacaktır.

• Bu noktada halkı bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve araç yoğunluğunu azaltıcı önlemler alınması faydalı olacaktır.

• Caferağa Mahallesi'nde ticari mekanların artışı ile klima ve ısıtıcıların yoğun kullanımı da ısı adası etkisini arttırmaktadır.

Atık Yönetimi

• Kadıköy merkezde atığın yönetilmesine dair bazı mekânsal problemler vardır. Sokakların darlığı, araçların hareket kabiliyetinin sınırlı olması gibi sorunlar mevcuttur.

• Suadiye, Erenköy gibi semtlerde kullanılan korunaklı ve büyük ayırıştırma ekipmanları (mobil atık getirme merkezleri) mekânsal problemler yüzünden kullanılamamakta bu sebeple Kadıköy merkeze dair özel çözümler gerekmektedir.

• Evsel atıklar, cam ve kağıt atıkları ayrı toplanırken organik atıklar ayrı toplanmamaktadır. Buradaki evsel atık toplama yöntemi kapıdan kapıya toplama yöntemidir.

• Geri dönüşüm kumbaralarının büyük vinçli araçlar ile toplanıyor olması ve o araçların da dar sokaklara girişinin zor olması sebepleri ile merkez alanda geri dönüşüm ekipman talebine karşılık verilememektedir.

• Ticari alanlarda çok atık çıkmakta ve doğru bir şekilde yönetilememektedir. Ayrıca atığın mekanda uzun süre bekletilememesi sorun olmaktadır.

• Buradaki halk yapılacak her türlü eğitim ve farkındalık çalışmasında hızlı şekilde koordine olacaktır. İnsanları konuya dahil etmek, konunun daha sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacaktır.

- Tüm atıkları gruplayarak toplamak için bir çalışma yapılması gerekmektedir (cam örneği üzerinden anlatılmıştır.) Camın toplanmasının zor olması, ağır olması ve gürültü çıkarması nedeniyle mekânsal olarak planlaması yapılmalıdır.
- Sorunları ceza ile çözmek yerine teşviklerle çözmek daha iyi sonuçlar verecektir. Kadıköy'de benzer teşvikler vardır. Uluslararası iyi uygulama örnekleri incelenmeli, bu konuyu hangi kanun, ceza veya teşviklerle çözdüklerine bakılmalıdır. Almanya'da yaşayanların burada atıklarını toplaması ancak Türkiye'ye geldiklerinde bunu uygulamamalarının sebebi vergi cezalarıdır. Almanya'da yaşayan vatandaşlar ne kadar çok çöpü olursa o kadar fazla vergi cezası ödemektedirler.
- Büyük eğlence merkezlerindeki işletmeler atık yönetimi konusunda doğru hareket etmemekte özellikle cam ve pet şişeleri birlikte atmaktadır. Bu durum uygulanacak çöp miktarı ve vergi cezası yöntemi ile çözülebilir. Çoğu işletmenin bunu çalışandan bekliyor olması doğru bir mekanizma değildir, farklı denetim ve teşvik mekanizmaları ile sorumluluğun çalışanda değil işletmecide olması gereklidir.

Sürdürülebilir Gıda Politikaları

- Kadıköy'de sağlıklı gıdaya erişme sorunu oldukça büyüktür. Hem zehirli hem de çürük gıdalar ile beslenmek zorunda kalınmaktadır. Doğru bir model ile sağlıklı ve temiz gıdaya daha kolay ve ekonomik ulaşabilmenin yolları vardır. Ürünler mahalleler bazında kurulan kooperatifler aracılığı ile üreticiden direkt tüketiciye ulaştırılırsa, köylerde temiz üretim teşvik edilmiş ve böylece tamamen zehirsiz üretime geçilmiş olacaktır. Bu şekilde hem köylerde temiz üretim desteklenecek hem de şehirde yaşayan tüketicinin sağlıklı ve ekonomik gıdaya ulaşımı kolaylaşacaktır.
- Mahalle bazında kurulacak yeni nesil kooperatif işbirlikleri ile tüketici örgütlenecek, tüketim alışkanlıkları değişecek, sağlıklı gıda tüketimi sağlanacak ve yaratılan zenginlikle maliyet azalacaktır.
- Bu noktada belediyelerin teşvikleri ve doğrudan satış alanları sağlaması çok önemlidir. Emlak değerlerinin yüksek olması kooperatifler için olumsuzluk yaratmaktadır.

- Hatay'daki üreticilerin ürünleri Kadıköy Belediyesi araçları ile haftanın belirli günlerinde Kadıköy'e getirilip, belediyenin otoparkında kurulan çadırdaki Cuma, Cumartesi, Pazar günleri satılmaktadır.
- Hem daha verimli hem de daha sağlıklı ürün için yerel yönetimin ata tohumu dağıtması, organik gübre sağlaması ve potansiyel gıda üretim alanları için dönüştürülebilir alanlar yaratması gerekmektedir.
- Kadıköy'de biri Feneryolu'nda diğeri CKM'de olmak üzere kooperatiflerin ve kadın üreticilerin ürünlerinin satıldığı 2 tane atıksız yaşam dükkanı vardır ve buradan alışveriş yapılabilmektedir.
- Kompost projeler ile gıda projeleri birleştirilerek yeni konsept projeler yapılabilir. Örneğin Yeldeğirmeni'nde bitişik nizam apartmanların, birleşik arka bahçelerinde ekim dikim yapılması, organik atıkların toplanması ve kompostlaştırılması üzerine projeler hazırlanabilir. Fakat bahçe üzerine belediyenin söz hakkı olur endişesi ile kat malikleri bu projeyi istememektedir.
- Konuyu yaşadığımız yerden başlayıp çözmemiz gerekmektedir. Bu konuda kooperatifler ve belediyeler üzerine sorumluluk alarak projeler üretmelidir. Kendi gıdamızı kendi yaşadığımız yerlerde sağlayamazsak daha büyük sorunlar yaşayacağımız için artık şehir içinde tarım yapılması şarttır.
- Üretici, üzümün çiçek tutması için bir hormon, büyüyerek salkım olması için başka bir hormon, taneciklerin dökülmemesi için bir hormon, renk için bir hormon olmak üzere 6 çeşit hormon kullanmaktadır. Hormon kullanımı konusu daha büyük soruna dönüşmeden acil olarak ata tohumlarına geçilmelidir.

Yağmur Suyu ve Su Altyapısı

- Yağmur suyu toplama, insan ile direkt teması olan yerlerde değil sulama, tuvalet gibi alanlarda kullanılmaktadır. Yağmur suyunun ağır metal içermesi ve içilemez olması topraktaki ürünün direkt üzerine zehir yağması demektir.
- Yağmur suyunun en verimli kullanım alanı sokak yıkama araçlarındaki kullanımımızdır.
- Kadıköy'deki yağmur suyu toplama sisteminin uygulandığı yapı

sayısı, bir tanesi TAK binasında olmak üzere toplamda 4 adettir. Toplananyağmursuları sifonlarda, hobi bahçelerinde kullanılmaktadır.

- Kentsel dönüşüm yapılacak 400 metrekare ve üzerindeki parsellerde sistem kurulacak veya yağmur suyu sifonlarda kullanılacaktır.
- Mevcut konutlarda maliyetin yüksek olması sebebiyle yağmur suyu sisteminin kurulması fizibil değildir.
- Türkiye'de imar planı ile yağmur suyunun kullanımını uygulamaya geçiren ilk belediye Kadıköy Belediyesi'dir.
- İlçe belediyesinin kanalizasyonda yetkisi olmamasına karşın yağmur suyu toplama hakkı olduğu belirtilerek yağmur suyu sistemlerinin, suyu kendi deposunda topladığı, ancak depo dolunca suyu yola verdiği, böylece taşkını bir süre de olsa geciktiriyor olduğu konuşulmuştur.
- İSKİ su arıtma tesisi sadece ızgaralar ve bekletme havuzlarından oluşmakta ve su buradan geçip derinsu deşarjı ile denize gönderilmektedir.
- Derinsu deşarjı deniz dibindeki bakterileri artırıyor olması sebebi ile buradaki su arıtma tesisi Tuzla ve Florya'daki gibi ileri düzey arıtma tesisine dönüşmesi gerekmektedir. Ancak ileri düzey arıtmada işlemlerin bakteri ile yapılması kokuya sebep olmakta bu yüzden dönüştürülmemektedir.

Yenilenebilir Enerji Sistemleri

- Kadıköy Belediyesi'nin Avrupa Birliği projesi olarak 2018 yılının sonunda başlayan PED Projesi vardır. PED projesi, yenilenebilir kaynakları kullanarak, bölgeyi enerji üreten bir alana dönüştürmekte ve böylece burada pozitif enerji bölgesi yaratmaktadır. Kadıköy bu proje kapsamında uygulayıcı değil izleyici durumundadır.
- Barış Manço Kültür Merkezi ve yakınındaki 3 binada bu sistem kurulmuştur.
- Bu binalar seçilirken 7-24 kullanılan bir alan olması, ısıtma ve soğutmayı bir arada kullanması, panellerin yerleşeceği çatı alanları yüzeyi, bina yaşı, yalıtım malzemeleri vs. gibi kriterlere dikkat edilmiştir.
- Kadıköy Belediyesi Evlendirme Dairesi'nin çatısına güneş santrali kurulmuş ve elektrik maliyetinin artması ile santral, maliyetini 1 senede çıkarmış durumdadır.
- Yenilenebilir enerji sistemlerinin kullanılmasında zorlayıcı etkenler (elektrik bağlamak için yapı ruhsat ve evraklar istenmesi, kamu binalarının çoğunda yapı ruhsatı olmaması) oldukça fazla olduğu için kamu binalarına ve insanların itirazları sebebi ile de özel mülkiyete yapmak zor olmaktadır.
- Bu uygulama Hollanda ve Finlandiya'da olmasına rağmen pandemi sebebi ile uygulamaya geçilememiştir.
- Güneş enerji panelleri yapılırken hiçbir binanın diğer binayı gerektirdiği için güneş panelleri zorunlu hale getirilememekte, uygun olanlar ise imar planlarına işlenmektedir.
- Caddebostan, Suadiye, Göztepe, Moda Burnu ve sahil bandında kentsel dönüşüm ile yenilenen binalarda güneş enerjisi panelleri zorunlu olmakla beraber, en az B sınıfı enerji kimlik belgesi gerekmektedir.

Çözüm Önerileri / Stratejiler

Yeşil Alanlar ve Isı Adası Etkisi

- Yeşil alanlar yok edilmemeli ve arttırılmalıdır.
- Zeminlerde geçirimli ve ısıyı yansıtan malzemeler kullanılmalıdır.
- Parsellerin arka bahçelerdeki insiyatifin belediyelerde olması gereklidir.
- Isı adası etkisini azaltmak için gölge etkisi yaratabilecek ağaçlar kullanılmalıdır.
- Eğitim ve farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.
- İmar durumu ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.

Atık Yönetimi

- Bütüncül bir atık toplama sistemi oluşturulmalıdır.
- Ceza yerine vergi, teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Atıklar gruplandırılarak ve kaynağından ayrı toplanmalıdır.
- Atık biriktirme noktaları belirlenmeli ve imar planlarına işlenmelidir.
- Çarşıya özel ekipman ve araçlar ile uygun atık toplama yöntemi geliştirilmelidir.
- Atıkların ayrı olarak toplanmasını sağlamak için işletmeler ile ayrı ayrı görüşmeler yapılmalıdır.
- Eğitim ve farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

Sürdürülebilir Gıda Politikaları

- Sağlıklı ve temiz gıdaya daha kolay ve ekonomik ulaşabilmenin yolları bulunmalıdır.
- Mahalleler bazında yeni nesil kooperatifler kurulmalıdır.
- Gıdanın üreticiden tüketiciye direkt olarak aracısız ulaşması sağlanmalıdır.
- Tamamen zehirsiz üretime geçilmelidir.
- Belediyeler teşvik vermeli ve doğrudan satış alanları sağlamalıdır.
- Yerel yönetimler ata tohumu dağıtmalı, organik gübre sağlamalı ve potansiyel gıda üretim alanları için dönüştürülebilir alanlar yaratmalıdır.
- Örnek bir proje olarak Yeldeğirmeni'nde bitişik nizam

apartmanların, birleşik arka bahçelerinde ekim dikim yapılması, organik atıkların toplanması ve kompostlaştırılması üzerine projeler hazırlanabilir.

- Hormon kullanımı konusuna dikkat çekilmelidir.
- Köylerde temiz üretim teşviği verilmelidir.

Yağmur Suyu ve Su Altyapısı

- Altyapı yenilenmelidir.
- Kurumlar arası işbirliği çalışmaları yapılmalıdır.
- Yeni yapılacak binalarda yağmur suyu sistemi kurulmalı, toplanan yağmur suları sifonlarda ve hobi bahçelerinde kullanılmalıdır.
- İSKİ Atık Su Arıtma borularla Tuzla'ya bağlanmalıdır.
- İSKİ Atık Su Arıtma Tesisi, ileri atık su arıtma tesisine dönüştürülmelidir

Yenilebilir Enerji Sistemleri

- Enerji farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.
- Mevzuat ve yönetmelikler yenilenebilir enerjiyi teşvik edici şekilde düzenlenmelidir.
- Altyapı sisteminin yenilenmesi gereklidir.
- Yenilenebilir enerjinin payını artırmak için kurumlar arası işbirliği çalışmaları yapılmalıdır.

3.MASA: SOSYAL DAYANIKLILIK

Moderatör: Burcu Yanar (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü)

Raportör: Fatmanur Kibar (BİMTAŞ)

Katılımcılar: Gözde Ağartan Ünaldı (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü), Duygu Kahraman (Kadıköy Belediyesi), Gizem Ölmez (İstanbul Kent Konseyi), Arif Belgin (Validebağ Gönüllüleri), Gülşen Önüç (BİMTAŞ), Batur Seçilmiş (Tasarım Ofisi Kadıköy-TAK), Nevruz Tuğçe Özçelik (Geçinemiyoruz Platformu-Kadın Savunması), Erol Yusuf (Kadıköy Sineması), Funda Kocadağ (Kadıköy Sineması)

İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü'nden Burcu Yanar alanı ve yapılmakta olan çalışmalarını aktarmıştır. Kamusal alanlar, destek mekanizmaları, kent belleği ve hafıza, konut politikaları, dengeli ve adil planlama başlıklarında konuşmalar yapılmıştır.

Sorunlar / Potansiyeller:

Kamusal Alanlar

- Yaşlıların ücretsiz vakit geçirebileceği kamusal alanlar ve çocuklu ailelerin, yaşlıların birlikte vakit geçireceği ortak kullanım alanları bulunmamaktadır. Mahallenin geçmişinde komşuluk ilişkilerinin iç içe olduğu dönemden, komşusunu tanımadığı döneme geçilmesi ikamet edenlerin sorunlarından biridir.
- Rasimpaşa'daki park kullanımında, çocuk ve hayvan sahipleri arasında büyük çatışma yaşanması, STK'ların genel kurul yapacak yerlerinin olmaması gibi sorunlardan dolayı kamusal alanların çoğaltılması gerekmektedir.
- Yerliler ile kullanıcılar arasında çatışmalar yaşanmaktadır. Eskiden beri konut sahibi olanların ise avantajlı durumda olduğu bilinmektedir. Çok fazla göç aldığı için birlikte yaşamının öğrenilmesi gereklidir. Bu sebeple yaşayanların huzurlu yaşama hakkına sahip olduğu, her kesimin sosyalleşebileceği ortamlara ihtiyaç duyulmaktadır.
- Erişilebilirlik ve park, spor gibi yeşil alanların yeterliliği dikkate alınması gereken konuların başında gelmektedir.
- Kreşler çocuklar için yetersiz kalmaktadır.

Destek Mekanizmaları

- Caferağa Mahallesi'nde 65 yaş üstü nüfus ve buna yönelik erişim konusu ön plana çıkmaktadır. Göçmen nüfusun da yoğun olduğu bilinmektedir.
- Özellikle Caferağa'da 65 yaş üstü, yalnız yaşayan nüfusun ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Buradaki yaşlı nüfus diğer ilçelerde ikamet eden yaşlı nüfusa göre kurumların hizmetlerine ihtiyaç duymamakta ve evden dışarı çıkmak, sosyalleşmek için ihtiyaçlarını bireysel olarak karşılamaktadır.
- Kadıköy'deki yaşlı nüfusun alışverişini dışarıda yaparak

sosyalleşme yönünde talepleri olduğu için ekonomik durumu bu şekilde ele almak, karşılaşma alanlarını artırmak gerekmektedir. Bakım ihtiyaçları için bakım hizmeti veren göçmen nüfus ile birlikte ele alınması, cinsiyet ile farklılaşan ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekmektedir.

- Göçmenler de tacize maruz kalmaktadır. Göçmen başvuru merkezlerinin de yaygınlaştırılması ve çok dilli hale getirilmesi düşünülmelidir.
- Özellikle son 1,5 senede değişen ekonomik koşullar sebebi ile sinema, kültür, sanat etkinliklerini yürütmek zorlaşmış, bilet fiyatlarına yapılan artış sebebi ile memnuniyetsizlik yaşanmaktadır. Kültürel binalarda elektrik gibi temel giderlerin karşılanması bile zorlaşmıştır.
- Eski zanaat, esnaf ve sivil toplum örgütleri artan kira bedelleri yüzünden taşınmak zorunda kalmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yaptığı destekler yetersiz kalmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, küresel Covid 19 salgını nedeniyle 2 yıldır ara vermek zorunda kaldığı "Sinemaya Gitmeyen Çocuk Kalmasın Projesi" ile temel eğitim çağındaki ve daha önce sinema ile tanışmamış bir milyon öğrenciyi sinemayla buluşturan bir etkinlik yapmışlardır. Böyle etkinlikler tekrarlanabilir.
- İlçenin kültür sanat açısından cazibe merkezi olması, İstanbul'un bütün yükünü taşıması anlamına gelmektedir. Kadıköy bu yükü taşıyamamakta, kültür-sanat konusunun İstanbul çapında ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.
- Birçok bağımsız salonunun elektrik vs. gibi temel giderlerini dahi karşılayamamaları sebebi ile kapandığı veya kapanma tehlikesi yaşadığı bilinmektedir. Bu durum da bilet fiyatlarına yansıtılmadığı için kültür sanat işletmelerine destek talepleri vardır.
- LGBTİ+ ve trans bireyler için, özellikle ev sahiplerinin seçici davrandığı, trans kadınların paylaşımlı ev bularak yaşamak zorunda kaldığı, ilçe belediyesinin bu kişilere işçi çalıştırma konusunda öncelik verebileceği gibi çözümler getirilmesi beklenmektedir

- Eğlence mekânlarının sebep olduğu dejenerasyondan hem yaşlı nüfusun hem de genç nüfusun rahatsız olması daha kontrollü bir denetime ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

Kent Belleği ve Hafıza

- Rasimpaşa ve Caferağa'da bakkal, terzi, manav gibi işletmeler yaşlıların iletişim içinde olduğu mekanlar olması sebebi ile esnafla olan ilişkiler bu mahallelerde önem taşımaktadır. Pandemi döneminde yaşlı nüfus kendi ihtiyaçlarını esnaflarıyla beraber çok rahat halletmiştir. Bu yapının bozulmaması gerekmektedir. Bina bazında yapıların dönüştürülmesi ile birlikte bölgede kültürel değişimin yaşanacağı düşünülmektedir.
- Eskiden manavdan bakkaldan alışveriş yaparak, ayaküstü ortamda sosyalleşme imkânı bulunabilirken şu an bu yaşanmamaktadır. Özellikle Bahariye Caddesi ve çevresi, kültürel ve entelektüel kitlenin yaşadığı yer iken, şimdilerde eğlence mekânları ve fine dining restoranların sayıca çoğaldığı, genç nüfusu çeken bir bölgeye dönüşmüştür.
- Sosyo-kültürel toplumun önemi, aynı hayat pratiklerine sahip olan insanların birlikte hareket etme eğilimi göstermesidir.
- Beyoğlu'ndaki siyasi politikalar ve kişisel tercihlere bağlı olarak eğlence sektörünün kısıtlanması sonucunda Kadıköy'e doğru bir akış olmuştur.
- Koşuyolu'nda iş yerlerinin artması, hiçbir kurala tabi olmadan eğlencenin devam etmesi, gürültü, ses ve çevre kirliliğinin büyümesi ile birlikte genç, yaşlı fark etmeksizin yaşayanların büyük bölümü bölgeyi terk etme eğilimi göstermektedir

Konut Politikaları

- Kadıköy merkezde, rayiç ve kira değerleri çokyüksek durumdadır.
- Rasimpaşa Mahallesi'ndeki kafelerin el değiştirmesi ve eski esnaf anlayışının farklılaşması yaşlı nüfusun artık barınamamasına neden olmaktadır.

- Kadınlar açısından yalnız yaşamının zorluğu, ortalama kira değerlerinin de çok yüksek olması, maaşın kiraya dahi yetmemesi gibi sebepler dolayısıyla sosyal konut gibi projelerin önceliklendirilmesi gereklidir.
- Konut sahiplerine ücretsiz güçlendirme desteği verilebilir.
- Fikirtepe'nin tamamlanması ile birlikte Kadıköy'de ülkedeki konut fiyatların üzerinde bir artış yaşanacağı tahmin edilmektedir.
- Kültürel çekim merkezi haline geldikçe insan akışının arttığı, insan akışı arttıkça faaliyetlerin yetmediği, kapasitesini aştığı görülmektedir. Bu noktada ev sahiplerinin, mülklerini konut olarak kiralamaktansa iş yeri olarak kiralamayı tercih ettikleri, Yoğurtçu Parkı'nın mini Bağdat Caddesi'ne dönüştüğü, Hasırcıbaşı'nın da Yeldeğirmeni gibi dönüşeceği düşüncesi ifade edilmektedir.

Denge ve Adil Planlama

- Karakteristik olarak farklı sosyal dokuların olduğu bölgeler vardır.
- Mahallenin bitişik nizam konut dokusu ve ulaşım ağlarına çok yakın olması gibi avantajlarının yanı sıra engelli ve yaşlı erişimine uygun bir alan olmaması gibi dezavantajları da vardır.
- Kafe ve restoranlardaki fiyatlar, beyaz yakalıların dahi bu mekanlara giremeyeceği rakamlara yükselmiştir. 65 yaş üstü nüfusun eskiden gittiği kahvehaneler yeni nesil birahanelere dönüşmüştür. Bu durum sosyal uyumu bozmakta, özellikle akşam saatlerinde eğlenmeye gelen genç nüfus ile birlikte gürültü, ses ve çevre kirliliği gibi sorunları artırmaktadır. Bu yüzden bölgenin gece gündüz olarak ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir.
- Bu mahallelerin kültür ve sanat niteliğinin korunması ve İstanbul'un her ilçesi ve semti için bu ihtiyaçlara erişmenin kolaylaşması gerekmektedir. Kültür sanat merkezi olan bölgede etkinlikleri artırarak birlikte yaşamın çözülmesi, çözerken de ortaya çıkacak ihtiyaçların karşılanabileceği alan olarak devam etmesi gerekmektedir. Kültürel çekim noktası olması sebebi ile kültür sanat alanında yoğunlaşma yaşanmaktadır.

- Kadıköy'ün de sadece eğlence mekanı olarak değil kültürel faaliyetleri ile de ön plana çıkması gerekmektedir.
- Şehrin cazibe merkezi olması açısından dengede tutmak, dozun kaçmaması için nüfusun artmaması, dolayısıyla Kadıköy dışından gelenlerin kendi yaşadıkları ilçelerinde cazibe merkezlerinin yaratılması şarttır.
- Engelli erişimi açısından Kadıköy'ün elverişsiz bir ilçe olması yanında, sosyal açıdan da engelliler kendilerini özgür ve rahat hissetmemektedirler. Bu durumun sosyal ve fiziksel olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Halk ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte katıldığı çalışmaların çok değerli ancak yetersiz kaldığı ifade edilmekte, bu sebeple Şehir Planlama Müdürlüğü planlarının daha bütüncül ele alınması gerekliliği vurgulanmaktadır.
- Yurtdışı örneklerinde iş, mesken ve eğlence yerlerinin ayrıştığı gibi ortaklaştığı yerler de mevcuttur ancak tamamen iç içe geçmemektedir. Bütüncül planlama anlayışı ile bunun çözülmesi gerekmektedir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda Kadıköy, İstanbul'un diğer ilçelerine nazaran kadınlar açısından güvenli bir ilçe olarak görülse de, eğlence mekânları yüzünden güvensiz hissedildiği bilinmektedir. İlçe belediyesinin toplumsal cinsiyet anlayışının nasıl sağlanacağı üzerine çalışmalar geliştirmesi gerekmektedir.
- 65 yaş üstü nüfus için kültürel anlamda belli faaliyetlere erişimin kolaylaştırılması, bu nüfusa yönelik içerik oluşturulması, kafe ve restoranların engelli nüfusuna yönelik rampa vb. gibi uygulamalarla düzenlenmesi gerekmektedir.
- İstanbul nüfusunun azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Caferağa'da ikamet eden genç nüfus farklı yaşam tarzını benimse mekte bu sebeple de bölgede yaşayan mevcut nüfus tarafından dışlanmaktadır. Nesiller arası iletişimi gerçekleştirebilecek

çalışmalar yapılması gerekmektedir. Genç ve yaşlı nüfus arasında entegrasyonu sağlamak ve bunun plana nasıl yansımaları gerektiği konusunda çalışmalar yapılması gereklidir.

Çözüm Önerileri / Stratejiler

Kamusal Alanlar

- Rasimpaşa'da yaşlı nüfusu gözetim sosyalleşme alanları oluşturulmalıdır.
- Kent mobilyaları kamusal alanlara yerleştirilmelidir.
- Mehmet Ayvalıtış Meydanı'nı buluşma noktası olarak yeniden kurgulanmalıdır.
- Kadıköy merkezde kamusal çocuk etkinlik merkezi kurulmalıdır.
- Öğrenciler için çalışma mekanları görünür hale getirilmelidir.
- Yaşlı bakım hizmetleri geliştirilmeli ya da yaşlı bakım evleri yapılmalıdır. Yaşlıların kendi evinde hizmetlerini giderebilmesi için yaşlı bakım hizmetlileri istihdam edilebilir.
- Yaşlı nüfusun karşılaşma alanları artırılmalıdır.
- Kapsayıcılık ve yaygınlaştırma konusunda yaşanan sorunlar toplantı, etkinlik ve paneller gibi etkinlikler ile çözülebilir.
- STK ve diğer dayanışmalar için ortak alanlar oluşturulmalıdır.
- Belediyeler farklı grupları ve kutuplaşmış bireyleri bir araya getirebilecek bir kuruluş olarak yaşayanlar için ortak alanları (gönüllü evleri gibi) yönlendirebilmelidir. Gönüllü evlerinin içeriği ve yönetsel mekanizması daha şeffaf ve katılımcı olarak yeniden kurgulanmalıdır.
- Kamu binaları engelli bireylerin kullanımına uygun olarak tasarlanmalıdır.
- Yollardaki babalar ve sarı bantlar düzenlenmelidir.
- Ücretsiz vakit geçirebilecek kamusal alanlar oluşturulmalıdır.
- Çocuklar için kamusal kreşler açılmalıdır.
- Tiyatro, sinema, kültür merkezlerine düzenli ve sinyalizasyonlu levhalarla yönlendirmeler yapılmalıdır.

Destek Mekanizmaları

- Kültür sanat mekanlarına yönelik projeler geliştirilmelidir.

konularda destekler yaratılmalıdır.

(panel, yürüyüş, festival, interaktif haritalar vb).

- Bakanlıktan deprem güçlendirme gibi afet bütçesi talep edilmelidir.
- Göçmen başvuru merkezleri yaygınlaştırılmalı ve çok dilli hale getirilmelidir.
- Kültür sanat işletmelerine elektrik faturası, kira vb. konularda destekler yaratılmalıdır
- İş yerleri, belediye çalışanları, şoförlere yönelik toplumsal cinsiyet eğitimleri verilmelidir.
- İlçe belediyeleri LGBTİ+ ve trans bireyler için işçi çalıştırma konusunda öncelik vermelidir.
- Trans bireyler için iş imkanları yaratılmalı, iş yerleri için teşvik politikaları geliştirilmelidir.

Kent Belleği ve Hafıza

- Kentsel hafızanın korunması, yaşatılması ve görünür hale getirilmesi adına çalışmalar yapılmalıdır.
- Dokunun korunması için yerli nüfus burada kalmalıdır.

Konut Politikaları

- Kadıköy merkezde kadın dayanışma evleri kurulmalıdır.
- Evsizler için geçici kullanım alanları oluşturulmalı, barınma sorununa yönelik koşullar iyileştirilmelidir (çamaşırhane, duş sistemi vb).
- LGBTİ+'lar ve kadınlar için geçici barınma evleri yapılmalıdır.
- Var olan barınma imkânlarından yararlanabilmek için belirli otel ve pansiyon kullanımı için mor sertifika vb. gibi uygulamalar yapılmalıdır.
- Eğlence mekânları konut alanlarından ayrıştırılarak konut bölgeleri korunmalıdır.

- Airbnb benzeri günlük kiralık evler için yasal düzenleme getirilmelidir.
- Sosyal konutlar için yer seçimi çalışmaları yapılmalıdır.
- Merkezi yönetim tarafından kira düzenlemeleri yapılmalıdır.
- Kentsel dönüşüme girecek binalara afet bütçeleri ayrılmalıdır.
- Ev ve hak sahiplere maddi kira, yeniden yapım desteği sağlanmalıdır.
- Bina bazında dönüşüm yapılmamalıdır.
- Gönüllü evlerinin sayısı artırılmalı ve işleyişi yeniden düzenlenmelidir.
- Konut sahiplerine ücretsiz güçlendirme desteği verilmelidir.

Dengeli ve Adil Planlama

- İstanbul'un diğer ilçeleri sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerini ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek duruma getirilmelidir. Kadıköy'de ikamet etmeyen nüfusun kendi yaşadıkları ilçelerde de cazibe merkezleri yaratılmalıdır.
- Bölge gece gündüz olarak ayrı ayrı ele alınmalıdır.
- Bütüncül planlama anlayışı ile çalışmalar yapılmalıdır. Şehir Planlama Müdürlüğü planları daha bütüncül ele alınmalıdır.
- İlçe belediyesi toplumsal cinsiyet anlayışının nasıl sağlanacağı üzerine çalışmalar geliştirmelidir.
- Kafe ve restoranlar engelli nüfusun erişilebilirliğini kolaylaştırmak için gerekli düzenlemeleri yapmalı, rampa vb. uygulamalar yapılmalıdır.
- Eğlence mekânlarına yönelik kontrollü denetim mekanizmaları geliştirilmelidir.

4. MASA: EKONOMİK DAYANIKLILIK

Moderatör: Sinem Sakin (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü, Katılım Koordinatörlüğü)

Raportör: Bengi Çakmak (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü)

Katılımcılar: Ceyda Yılmazdoğan Aydın (Kadıköy Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürlüğü), Mert Yaman (Kadıköy Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürlüğü), Esmâ Cöne (Kadıköy IDEA), Onur Batuhan Çetinkaya (Kadıköy Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürlüğü), Cansu Kiremitçi Yılmaz (Kadıköy Belediyesi Spor Müdürlüğü, Müdür), Berfin Demir (Kadıköy Belediyesi Plan Yapım Bürosu), Necat Zengin (Yazıcıoğlu İş Merkezi Yöneticisi)

İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörlüğü'nden Sinem Sakin alanı ve yapılmakta olan çalışmaları aktarmıştır.

Kadıköy Merkez Dayanıklılık Atölyesi'nin "Ekonomik Dayanıklılık" masasında "**turizm ve ziyaretçi baskısı**", "**ruhsat politikaları ve denetim**", "**özgün işletmeler**", "**ticari bölgeler**", "**mekansal politikalar**" ve "**yeni nesil çalışma alanları**" konu başlıkları altında Kadıköy ekonomisine dair sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

Sorunlar / Potansiyeller:

Turizm ve Ziyaretçi Baskısı

- Kadıköy'ün bölgesel bir alt merkez olması sebebiyle yoğun bir talep olmaktadır ve yaşanan kalabalık alanın kapasitesini aşmaktadır.
- Kadıköy'ü tercih eden ziyaretçiler "yeni orta sınıf" olarak tanımlanabilmektedir. Bu yeni ziyaretçi profili yoğun bir tüketim kültürünü de beraberinde getirmektedir. Gelen yoğun kitleye hitap edebilen farklı birçok işletme açıldıkça yeni mekanların nitelikleri düşmeye başlamıştır. Yeni işletmelerin sahip olduğu sermaye kapasitesi sebebiyle özgün işletmelerin ticari hayatına devam etmesi ekonomik olarak zorlaşmıştır.
- Beyoğlu'nun değişen çehresi ve kullanıcı profili sebebiyle Kadıköy'ün daha tercih edilir ve yeni fonksiyonlar kazanan bir alana dönüşmesi ziyaretçi yoğunluğunu arttırmaktadır. "Özgürlük alanı" olarak yeniden tanımlanan Kadıköy Merkez, birçok farklı temsil grubunun bir arada bulunabileceği bir kent mekanına dönüşmüştür. "Yeni" ziyaretçilerin mekan ile bağlantısı zayıf olduğundan uzun süreli kullanıcıları kadar sahiplenici ve koruyucu bir tutum sergilememektedir.
- Gece - gündüz ve hafta içi - hafta sonu kullanımları arasındaki farklılaşma mekanı değiştirmektedir. Kullanıcılar ve kullandıkları mekanlar arasındaki farklılaşma, günün belirli zamanlarında kullanılmayan alanlar oluşmasına sebep olmaktadır.
- Merkez'in ve özellikle değişen turizm karakteri mekanı da değiştirmektedir. Örneğin Bağdat Caddesi çevresinde artan "sağlık turizmi" cadde ile ilişkili mahallelerde bir turizm dönüşümüne sebep olurken Merkez'de de "butik otel" ve "Airbnb" talebi artmıştır. Beyoğlu'nun değişen turizm kimliği ve toplu ulaşım araçlarına yakınlığı sebebiyle Kadıköy'ün popülerliği de artmıştır.

- Temelinde paylaşım ekonomisine ve özgün bir turizm deneyimi geliştirmeye dayanan Airbnb uygulamaları, plan bölgesinde kontrolsüz bir dağılım göstermektedir. Artan kiralara ekonomik bir alternatif olmasına rağmen döviz bazlı Airbnb kiralama aynı zamanda arazi ve konut fiyatlarını da arttırmaktadır. Nitelikli butik otelciliğin gelişmemiş olması turist ve ziyaretçileri Airbnb kiralamalarına yönlendirmektedir.
- Konut fonksiyonu yoğun alanlarda artan Airbnb kiralama, güvenlik sorunu oluşturmaktadır. Apartmanlarına kontrolsüz biçimde hızlı döngülerle giriş yapan "yabancılar" uzun süredir aynı konutta ikamet eden kullanıcılar için tedirginliğe sebep olarak mahalle dokusuna zarar vermektedir.
- Tescilli yapıların korunmasının maliyetli olması, Koruma Kurulu kararlarının bu yapılarda turizm fonksiyonunu önceleyen yaklaşımı ve turizmin "kârlı" bir sektör olması sebebiyle koruma için turizm mecburiyeti algısı oluşmuştur.

Özgün İşletmeler

- Tarihi Çarşı ve çevresinde artan alkollü işletmeler mevcut dokuya zarar vermekte ve uzun süredir bu alanda hizmet veren işletmelerin barınmasını zorlaştırmaktadır. Özellikle son dönemde açılan işletmeler nitelik bakımından Kadıköy işletmelerinin genel kalitesinin altında kalmaktadır.
- Değişen ticaret alışkanlıkları sebebiyle birçok işletme fonksiyon değiştirmek zorunda kalmıştır. Örneğin "Kadı Nimet Balıkçısı" "Kadı Nimet Kahvesi" olarak değişmesi, Sakız Sokak'ta bulunan çoğu antikacının kapanarak kafe veya çay ocağına dönüşmesi örnek olarak gösterilmiştir.
- Nesillerdir faaliyetine devam eden işletmeler içinde çoğunlukla mülk sahibi olanlar ekonomik dayanıklılığa sahiptir. Artan kira bedelleri, enflasyon, zincir işletmelerin alana girmesiyle artan arazi değerleri çoğu işletmenin kepenk kapatması veya yer değiştirmesine sebep olmuştur.
- Sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla, Merkez'e özgü değerleri taşımayan, kent hafızasında yer etmemiş yeni işletmelerin

görünürlüğü hızla ve yıpratıcı bir şekilde artmıştır. Hizmet sektöründe yoğunlaşmış bu işletmelerin sosyal medyayla büyük kitlelere ulaşan reklamları yeni bir ekonomik model oluşturmuştur.

Dijital entegrasyonunu sağlayamayan özgün işletmeler bu tüketim furyasından zarar görmektedir.

- Gayrimüslimlere ait birçok işletme, Tarihi Çarşı içerisinde giderek azalmaktadır. Miras niteliği dikkate alındığında korunması gerektiği ortaya çıkmaktadır. İbadet alanları, mülk ve işletmeleri ile multikültürel yapısının koruma altına alınması gerekmektedir.

Yeni Nesil Çalışma Alanları

- Pandemi dönemi ve sonrasında hibrit, evden çalışma, "freelance" çalışma yöntemlerinin yaygınlaşmasıyla "yeni çalışma alanları"na ihtiyaç da artmıştır.
- Ortak çalışma alanlarında, evden ve hibrit çalışanlar için sosyalleşme, işbirliği geliştirme, serbest çalışma saatleri gibi avantajlar bulunmaktadır. Aynı zamanda elektrik, su, stopaj, internet gibi masraflardan arındırılmış tek bir ücret ödemek; girişimciler, ofisleri kapanan insanlar, maliyet yönünden sorun yaşayan orta ölçekli işletmeler ve girişimciler için de önemli bir alternatif olmuştur.
- Çoğu işveren için artan ofis, ulaşım, gıda gibi masraflar zorlayıcı hale geldiğinden çalışanlarına ortak çalışma alanlarından üyelik satın almak bir alternatif haline gelmiştir.
- Planlama alanında dört adet özel, bir adet kamuya ait ortak

çalışma alanı bulunmaktadır. Ulaşım alternatifleri, Kadıköy Merkez'in özgün kimliği, farklı kültürlerden birçok kullanıcısının olması ve çeşitliliği sebebiyle tercih edilir bir alan olarak popülerleşmiştir.

- 2017 senesinde mahalle ihtiyaçları ve talepler dikkate alınarak kurulan Kadıköy İDEA, erken ihtiyaç analizi ile mekansal olarak doğru cevap verebilen kamusal çalışma alanı haline gelmiştir. İDEA, tercih edilebilirliğini ölçebilmek adına saha araştırmaları ve kullanıcı anketleri yaparak ihtiyaçların değişimi izleyebilmektedir.

- Kullanıcılar çoğunlukla bölgede yaşadığından yaya ve bisiklet kullanarak İDEA'ya gelmeyi tercih etse de kamunun oluşturduğu bu gibi alanların yeterli sayıda olmamasından dolayı Bakırköy, Pendik gibi uzak ilçelerden de üyeler olduğu belirtilmiştir. Özel ortak çalışma alanlarına göre daha ekonomik olması, Moda ve çevresinin popülerliği, manzarası ve sessiz olması tercih edilebilirliğini arttırmaktadır.
- İDEA Kadıköy, bir yerel belediye kurumu olduğundan özel bir "co-working" alanının sunduğu yasal adres gösterme ve özel ofis gibi bazı hizmetleri sağlayamasa da mimar, yazılımcı, danışman gibi çok geniş bir kullanıcı portföyüne sahiptir.
- Alandaki en yoğun kullanım olan ofis fonksiyonu imar planları ile kısıtlamanın çok zor olduğu belirtilerek konut alanlarında da gitgide ofis fonksiyonunun yayılım gösterdiği aktarılmıştır.
- Yaratıcı sektör yapılanmaları hizmet sektörünün yayılması ve artan kira bedelleri sebebiyle alanın dışına itilmiş durumdadır.

Ticaret Bölgeleri

- Kadıköy Merkez'de yer alan Beymen, Vakko, Evkur gibi büyük ölçekli firmaların yakın zaman içerisinde mağazalarını kapatması bölgenin ticaret potansiyeline zarar vermiştir.
- Alanda bulunan pasajlar, AVM kültüründen önce özelleşmiş ve nitelikli bölgesel etkileri olan ticaret alanlarıydı. Değişen tüketim alışkanlıklarına uyum sağlayamayan bazı pasajlar köhnemiş ve işlev kaybına uğramıştır.
- Tek tipleşen ticari fonksiyonlar, işlevleri kısıtlayarak birbirini tekrar eden tüketim mekanları oluşmasına sebep olmuştur.
- Fonksiyon kaybı yaşayan alanlar sebebiyle mahalle kültürü ve konut dokusu yok olmaya başlamıştır. Konut alanları ticari baskıya dayanamayıp depo ve ofis alanlarına dönüşmektedir. Artan arazi değerleri de alanda barınmayı zorlaştırmaktadır.

Ruhsat ve Denetim

- Ticari alanlardaki denetimsizlik nedeniyle sosyal hareketlilik kontrol edilememiştir ve bu durum konut alanlarını etkilemiştir.
- Ticari alanların yayılımı ve konut alanlarını etkilemesi nedeniyle kiralar artmış, Kadıköylüler barınma sorunuyla karşı karşıya kalmıştır.
- 8-10 kişinin bir arada yaşadığı "geçici nüfus" oluşmaya başlamıştır.
- Eğlence ve gıda işletmeleri alanın tamamına yayılmıştır.
- Bina cepheleri, eğlence ve gıda sektörünün yayılmasında etkin bir faktör olarak göze çarpmaktadır. Kadıköy Merkez'de sit alanı bulunmasından dolayı bazı işlevler ve cepheler değiştirilememektedir. Bu durum, bir nebze de olsa mekanların fonksiyon değişiminin önüne geçmesi açısından önem taşımaktadır.
- Fonksiyon kaybı, konut dokusuyla birlikte mahalle kültürünün de kaybolmasına sebep olmaktadır. Konut kimliğini yitiren alanlarda binalar, işletmelerin depo alanlarına ya da büro/ofis alanlarına dönüşmektedir.

- Kadıköy, herkes için bir özgürlük alanı olarak algılanmaktadır. Bu algı sebebiyle de ticari işletmelerin yoğun olduğu alanlarda gürültü, kaldırım işgalleri ve kirlilik gibi sorunlara sebep olmaktadır. Bu durum Kadıköy sakinlerini olumsuz etkilemektedir.
- Planlarda konut ve ticaret alanları için mekansal ayrımlar yapılsa dahi işletmelerin ruhsat alma süreçlerine planların bir etkisi olmamaktadır.
- Fonksiyonları belirlemek ve kısıtlamak konusunda kamu yararı odaklı ekonomi politikaları gerekmektedir. Örneğin; Moda ve Tarihi Çarşı'nın birbirinden farklı sosyal ve ekonomik özellikleri bulunmaktadır. Moda civarı yeni mekanların varlığı açısından daha uygun bir profile sahipken Tarihi Çarşı'da bu konuyla ilgili ciddi bir çatışma bulunmaktadır ve kamu kurumları, bu çatışmaları yönetmekte zayıf kalmaktadır.
- Sorunların kaynağı, yaptırımları ve sonuçlarının birlikte düşünülerek bütünsel bir şekilde planlama yapılması gerekmektedir.
- Mekanlar açıldıktan sonra yapılan uygulamalarda "kazanılmış hak" mevzuu ön plana çıktığından ötürü, ruhsat verildikten sonra işletmeyi kapatmak kamuyu daha fazla zarara uğratmaktadır.
- Geçmiş yıllarda Moda civarında bulunan restoranlar konut alanlarına sirayet etmiyordu ve işletmeleri açanlar genelde mahalleli olduğu için mahalleliye saygı duyulmaktaydı.
- Planaracılığıyla ticaret ve konut bölgeleri ve oranları verilmektedir ancak; bu durum, işletmelerin istedikleri yerlerde mekan açmak için ruhsat almalarına engel olamamaktadır. Ruhsat alımı, yönetmelikteki standartları sağladıkça bütün işletmelere verilmektedir. Ruhsat için yönetmelikteki şartlar yeniden tanımlanmadıkça bu sorunun çözülmesi zorlaşmaktadır.
- Beyoğlu'ndan insanların çekilmesiyle birlikte Kadıköy'e yeni orta sınıfın akışı başlamıştır. Kamusal alanda bir yönlendirme olmadığı sürece yönetimsel olarak da bir sınırlama mümkün olamamaktadır.

Mekansal Politikalar

- Belediyenin yaptığı kentsel tasarım çalışmaları ve projeler gibi mekansal müdahalelerin konut alanları üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır.
- Kadıköy esnafı, Serasker Caddesi'nin yayalaştırılmasını istememiştir. Bu noktada lojistik meselesi önemli bir etken olmaktadır.
- Belediyenin müdahaleleri, ticari alanlar üzerinde de fonksiyon değişikliklerine sebep olmaktadır.
- Kadıköy Merkez Kentsel Tasarım Projesi ile birlikte otobüs duraklarının %40 oranında azalacağı öngörülmektedir.
- Yazıcıoğlu İş Hanı'nın bulunduğu Başçavuş Sokak daraltılarak yaya öncelikli hale getirildiğinde sokakta gıda işletmelerinin arttığı görülmüştür. Bu sokaktaki müdahale, işletmelerin lojistik ihtiyaçlarını karşılama konusunda zorluk yaratmış, ekonomik olarak işletmelerin sıkıntı yaşamalarına sebep olmuştur.
- Lojistik işlemleri, sokakların yaya öncelikli hale getirilmesiyle daha hafif araçlarla gerçekleştirilecektir.
- Yayalaştırma projeleri, daha fazla ticari mekanın Kadıköy'e gelmesine neden olmakta ve bu alanlarda işletme yükünün artmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerileri / Stratejiler

Turizm ve Ziyaretçi Baskısı

- İşletmelerin kalite ve niteliğini arttıracak, işletme sahipleri ile çalışanlarına eğitim verilmesi gibi yerel belediye uygulamaları geliştirilmelidir.
- Ziyaretçilerin Kadıköy Merkez'le bağına arttıracak, tüketim yerine deneyim odaklı çözümleri tüm paydaşlarıyla birlikte oluşturulmalıdır.
- Turist ve ziyaretçilere yol gösterici nitelikte, özgün değerlerini ve nirengi noktalarını önceleyen, aynı zamanda yaya sirkülasyonunu dağıtmaya yarayan rotalar oluşturularak hazırlanan harita formatları, Airbnb kiralama ve turizm faaliyeti gösteren işletmelerde dağıtılmalıdır.
- Bölgeleme yapılarak turizm ve Airbnb faaliyetlerinin belirli alanlarda kümelenmesi sağlanarak denetleme kolaylaştırılmalıdır.
- Kat maliklerinin muvafakatı alınarak Airbnb kiralama yapılmalıdır.

Özgün İşletmeler

- Alanda bulunan özgün işletme envanterinin çıkartılarak yerel rota ve haritaların üretilmesi ile bu işletmelerinin görünürlüğünün artırılması, ekonomik sürdürülebilirliği için gerekli hale gelmiştir.
- Saat tamirciliği gibi yok olmaya yüz tutmuş meslek grupları için teşvikler sağlanmalıdır. Aynı zamanda alan içerisinde uzun zamandır varlığını sürdüren bazı meslek grupları için yerel ve merkezi kamu organlarının sağlayacağı kira yardımları sağlanmalıdır.
- Antikacılar Sokağı, Balıkçılar Çarşısı gibi özelleşmiş ve kent kültüründe yer bulmuş sokakların tespiti ile bölgeleme çalışması yapılarak alkol ruhsatı verilmemesi gibi özel koruma stratejileri geliştirilmelidir.

- Uzun zamandır ticaret hayatına devam eden işletmeler için belirlenen yıl periyotlarında vergi indirimi sağlanmalıdır.
- Mahalle sakinlerine yönelik özgün değerlere yönelik farkındalık çalışmaları geliştirilmelidir.

Yeni Nesil Çalışma Alanları

- Köhnemiş ve kötü durumdaki tescilli yapıların restorasyonu sağlanarak kamuya ait çok fonksiyonlu ortak çalışma alanları geliştirilmelidir.
- Çalışma alanları yaratıcı sektörler için ulaşılabilir ve uyumlanabilir biçime getirilmelidir.
- Üretim mekanları yeniden işlevlendirilerek Merkez içerisindeki ekonomik kurgu, tüketim ekseninden üretime doğru kaydırılmalıdır.
- Adil istihdam biçimleri tüm işletme ve sektörler entegre edilmelidir.

Ticaret Bölgeleri

- Küçük esnafı korumaya yönelik, dijital entegrasyonu önceleyen çalışmalar yapılmalıdır.
- Çilek Sokak, Yazıcıoğlu ve çevresi gibi belirli fonksiyonları yoğunlaştığı alanlarının köhnemesini önlemek adına mekansal rehabilitasyon uygulamaları geliştirilmelidir.
- Büyük bir ticaret hacmine sahip iş hanları ve pasajların bütüncül bir biçimde ele alınarak günün koşullarına cevap veren mekansal düzenlemeler sağlanmalıdır.
- Alandaki ticaret karakteri de dikkate alınarak ticaret kademelenmesi sağlanmalı ve ticari faaliyet yoğunluğu yeniden atanmalıdır.

Ruhsat ve Denetim

- Mevzuatta belirlenen ruhsat kategorileri ayrıntılandırılarak plan ile ilişkisi güçlendirilmelidir.
- İşletme önünde bulunan işgal ve kullanımlar ruhsata işlenerek sınırları belirlenmelidir.
- Ruhsat başvuru sürecinde işletme niteliğini artırmaya yönelik atık ayrıştırma, hizmet standardı, engelli erişimine uygun mekansal koşullar gibi şartlar belirlenerek kriterler belirlenmelidir.
- Ceza yerine teşvik sistemini ön plana çıkaran işletmelere "mahalle dostu işletme", "engelli dostu işletme" gibi özgün etiketler verilmelidir. Bu gibi olumlu teşvikler, kamuoyu oluşturarak işletmelerin tercih edilebilirliğini ve tanınırlığını arttırmaktadır.
- Kamu kurumlarının el değiştirme oranlarını takip ederek büyük veriyi faydalı bir biçimde işlemesi gerekmektedir. Böylelikle mekanda değişen trend ve alışkanlıkları takip edilebilir hale gelerek gerçekçi mekansal kararlar alınarak çatışma alanlarına yönelik çözümler geliştirilebilir.
- Özellikle hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği, iletişim, hizmet gibi farkındalık yaratan eğitimler ruhsat sürecinde sağlanmalıdır.
- Ruhsat sonrasındaki denetim mekanizmaları geliştirilerek güçlendirilmelidir.
- İnteraktif araçlar ve web uygulamaları kullanılarak özgün işletmeler başta olmak üzere alandaki işletmelerin nitelikleri ve hizmet kaliteleriyle görünür olması teşviklerin karşılık bulmasını sağlayacaktır.
- Kamu kurumları dinamik bir işbirliği kurarak hangi kurumun nerede neyi denetleyeceğini belirlediği tasarruflu bir denetim ağı kurgulamalıdır.
- Kamu yararını önceleyen üst ölçekli politikalar üretilmelidir.

Mekansal Politikalar

- İmar planlarında atanacak fonksiyon rumuzlarıyla (K1, T1, TİCK2 vb.) bu alanlarda açılacak işletmelerin fonksiyonları detaylandırılmalıdır. Farklı rumuzlarla belirlenen konut ve ticaret alanlarının belirlenmesi ile tek tipleşmenin önüne geçilmelidir.
- Kentsel mekanın çehresini iyileştirmeye yönelik işlevsel rehabilitasyon yapılmalıdır.
- Nazım imar plan çalışmaları kapsamında belirli alanların "konut alanı" olarak belirlenmesi ile mahalle ölçeğinde konut alanlarına hizmet eden işlevlere sahip işletmeler korunmalıdır.
- Yayalaştırma uygulamaları yerine "yaya öncelikli sokaklar" belirleyerek mekansal düzenlemeler yapılmalıdır. Konut kullanımının yoğun olduğu bölgelerin belirlenerek ve dokuyu korumaya yönelik yol haritaları geliştirilerek "sakin sokak" uygulamaları sağlanmalıdır.
- İşletmelerde bulunan motokuryeler yerine bisikletli kuryeler desteklenerek bisiklet desteği, devlet dışı organizasyonlardan hibe gibi çözümlerle desteklenmelidir. Paket ve kurye servisindeki bu değişim sürecinde STK'lar yerel belediye, büyükşehir belediyesi ve özel işletmelerin birlikte çalıştığı bir işbirliği ağı kurulmalıdır.
- İstanbul ölçeğinde Beyoğlu, Beşiktaş, Üsküdar, Fatih gibi önemli merkezlerin Kadıköy ile birlikte düşünülerek yeniden merkez karakterleri geliştirilmeli ve bütüncül bir bakış açısıyla şehirde alt merkezlerle aşamalı bir kademelenmeli sağlanmalıdır.
- Üretim alanlarının mekansal olarak teşvik edilmesi ile zanaatkar, sanatkar ve nitelikli istihdamın plan alanı içerisinde varlığını sürdürmesi sağlanmalıdır.
- Kargo ve lojistik kurgusu yeniden düşünülerek alan içerisindeki iç kurgusu tasarlanmalıdır.

- Alanın büyük bir çoğunluğu arkeolojik ve kentsel sit alanı olduğundan "kentsel tasarım rehberi" hazırlanmalıdır. Rehberde yalnızca tescilli yapı bazlı değil, komşuluk, mahalle ölçeği, kullanım gibi çok yönlü bir anlayış kullanılarak aynı zamanda depreme dayanıklı kent dokuları geliştirilmelidir.
- Köhnemiş, kötü durumdaki tescilli yapılar için belediyeler restorasyon ve protokol çalışmaları yaparak yeni belediye hizmet alanları oluşturulmalıdır.
- Kadıköylülerin hafızasında yer eden "Timsah Heykeli" gibi odak öğelerinin yeniden meydanları tanımlamak adına özgün konularına yeniden yerleştirilmesi gerekmektedir.

DEĞERLENDİRME

Kadıköy Merkez Dayanıklılık Atölyesi kapsamında; tüm gruplar kendi masa konu başlıklarına özgü sorunları ve potansiyelleri belirlemiş, kendi bölgelerinin özgün yapısını ve potansiyellerini değerlendirmiş ve geliştirilmesine ve sorunların çözümüne yönelik stratejiler ortaya koymuştur.

Öte yandan atölye gruplarının çalışmaları değerlendirildiğinde, tüm çalışma gruplarında en çok benimsenen politikalar dikkat çekmektedir:

- Kamusal yeşil alanların işlevlerinin korunması ve çoğaltılması,
- Deprem başta olmak üzere ilçedeki taşkın, tsunami gibi risklere karşı stratejiler geliştirilmesi, toplanma alanları, barınma alanları ve tahliye yolları ile ilgili çalışmaların yapılması,
- Katılımcı ve şeffaf planlama sürecinin geliştirilmesi, süreç çıktılarının halk ile paylaşılması,
- Kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocukların ihtiyaçlarını gözetilerek politikaların hayata geçirilmesi,
- Kadıköy'de yaşayanların, çalışanların ve kullanıcıların kamusal alan kullanımında yaşadığı sorunların çözülmesi ve ortak mekanlara duyulan ihtiyacın karşılanması,
- Kadıköy'ün iklim değişikliği etkilerine karşı dirençliliğinin artırılması,
- İşletmeler, çalışanlar, sivil toplum bileşenleri, hemşehriler ve ziyaretçiler ile birlikte dirençli bir ekonomik sistemin yaratılması. Sonuç olarak atölye çıktıları incelendiğinde; gerek tüm çalışma gruplarınca benimsenen ortak politikaların hayata geçirilmesine yönelik stratejiler gerekse her bir konunun özgün yapısı, sorunları ve potansiyellerinden yola çıkılarak geliştirilmiş olan stratejilerin ortaya konduğu görülmektedir.

Sonuç olarak atölye çıktıları incelendiğinde; gerek tüm çalışma gruplarınca benimsenen ortak politikaların hayata geçirilmesine yönelik stratejiler gerekse her bir konunun özgün yapısı, sorunları ve potansiyellerinden yola çıkılarak geliştirilmiş olan stratejilerin ortaya konduğu görülmektedir.